

સંપાદકીય

શાળાઓમાં સાયબર સુરક્ષા શિક્ષણ આજના ડિજિટલ યુગમાં આવશ્યક છે કારણ કે તે વિદ્યાર્થીઓને ઓનલાઇન વિશ્વમાં સુરક્ષિત રીતે નેવિગેટ કરવા માટે જ્ઞાન અને કૌશલ્યોથી સજ્જ કરે છે. શિક્ષણ, સંદેશાવ્યવહાર અને મનોરંજન માટે ટેકનોલોજી પર વધતી જતી નિર્ભરતા સાથે, વિદ્યાર્થીઓ ફિશિંગ, હેકિંગ અને ઓનલાઇન સ્કેમ્સ જેવી સાયબર ધમકીઓના સંપર્કમાં આવે છે. પ્રારંભિક શિક્ષણ આ જોખમો વિશે જાગૃતિને પ્રોત્સાહન આપે છે અને સુરક્ષિત ઓનલાઇન વ્યવહારો સ્થાપિત કરે છે, જેમ કે મજબૂત પાસવર્ડ્સ બનાવવા, શંકાસ્પદ લિંક્સને ઓળખવી અને વ્યક્તિગત માહિતીને સુરક્ષિત કરવી.

ઉપરાંત, સાયબર સુરક્ષા શિક્ષણ જવાબદાર ડિજિટલ નાગરિકો કેળવવામાં મદદ કરે છે જેઓ તેમની ઓનલાઇન ક્રિયાઓની નૈતિક અસરોને સમજી શકે. તે વિદ્યાર્થીઓને કુશળ વ્યાવસાયિકોની વૈશ્વિક અછતને ધ્યાનમાં રાખીને, વધતી જતી સાયબર સુરક્ષા ક્ષેત્રમાં ભાવિ કારકિર્દીની તકો માટે પણ તૈયાર કરે છે. શાળાના અભ્યાસક્રમોમાં સાયબર સુરક્ષાને એકીકૃત કરીને, સંસ્થાઓ વિદ્યાર્થીઓને તેમની ડિજિટલ ક્રિયા પ્રતિક્રિયાઓમાં સક્રિય, સુરક્ષિત અને આત્મવિશ્વાસ સાથે સશક્ત બનાવે છે, અને બધા માટે સુરક્ષિત ઓનલાઇન વાતાવરણ ઉભું કરવામાં યોગદાન આપે છે.

વાર્તા રે વાર્તા....

ધી ડીજિટલ ડિકેન્ડર: સાયબર સુરક્ષા જાગૃતિ માટે એક શિક્ષકની સફર
નેહા મેડમ એક શાળામાં એક અનુભવી અંગ્રેજી શિક્ષક હતા, જેઓ તેમના આકર્ષક પાઠ અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે જોડાવા માટેની કુશળતા માટે જાણીતા હતા. ડિસેમ્બરની એક ઠંડી સવારે, તેઓ તેના વર્ગખંડમાં ચાલીને તેમના કમ્પ્યુટર સુધી ગયા તો સ્ક્રીન પર એક સંદેશ જોવા મળ્યો : "તમારી ફાઇલો એન્ક્રિપ્ટ કરવામાં આવી છે. તેને પુનઃપ્રાપ્ત કરવા માટે 1,00,000 ચૂકવો."

ગભરાટ શરૂ થયો. તેના વિદ્યાર્થીઓ અઠવાડિયાથી જે મિડર્મ પ્રોજેક્ટ્સ પર કામ કરી રહ્યા હતા તે ગાયબ થઈ ગયા. તેણીની અંગત ફાઇલો પણ - તેણીના પરિવારના ફોટા, પાઠ યોજનાઓ અને ઇમેઇલ્સ - બધું ગાયબ! તે દિવસે, શાળાની IT ટીમે પુષ્ટિ કરી કે તે રેન્સમવેર હુમલો હતો, જે તેણે અજાણતાં ખોલેલા ફિશિંગ ઇમેઇલને કારણે થયો હતો. નેહા મેડમને પોતાની આ ભૂલ પર ખુબ જ પસ્તાવો થયો. તેણીએ હંમેશા તેના વિદ્યાર્થીઓને વિવેચનાત્મક રીતે વિચારવાનું શીખવવા પર ધ્યાન આપ્યું હતું, પરંતુ હવે તેણીને સમજાયું કે ડિજિટલ સાક્ષરતા અને સાયબર સુરક્ષા પણ શીખવવી-અને પ્રેક્ટિસ કરવી કેટલી મહત્વપૂર્ણ છે.

અનુભવને સકારાત્મક પાઠમાં ફેરવવાનું નક્કી કરીને, નેહા મેડમ સાયબર સુરક્ષા વિશે શીખવા લાગ્યા. તેણીએ મજબૂત પાસવર્ડ્સ બનાવવા, ટુ ફેક્ટર ઓથેન્ટિકેશનને સક્ષમ કરવા અને ફિશિંગ પ્રયાસોને ઓળખવા જેવી સરળ પદ્ધતિઓ શોધી કાઢી. તેણીએ સંવેદનશીલ વિદ્યાર્થી ડેટાને કેવી રીતે સુરક્ષિત રાખવો તે પણ શીખ્યા, જે તેના વ્યવસાયમાં તેમને ઉપયોગી થયો.

પરંતુ નેહા મેડમ ત્યાં અટક્યા નહીં. તેણીએ તેના અભ્યાસક્રમમાં સાયબર સુરક્ષા પાઠ સમાવવાનું શરૂ કર્યું. દાખલા તરીકે, જ્યારે તેણીના વિદ્યાર્થીઓએ પ્રેરક નિબંધો લખ્યા, ત્યારે એક વિષય વિકલ્પ હતો **"આજની દુનિયામાં સાયબર સુરક્ષાનું મહત્વ."** જ્યારે તેમણે ડિજિટલ પ્રેઝન્ટેશન પર કામ કર્યું ત્યારે તેણીએ તેમના ઉપકરણો અને એકાઉન્ટ્સ કેવી રીતે સુરક્ષિત કરવા તેની ચર્ચા કરી.

તેના પ્રયત્નો ફળ્યા. વિદ્યાર્થીઓ ઓનલાઇન વધુ જાગ્રત બન્યા, ઘણી વખત તેઓ તેમના પરિવારજનો સાથે શીખેલી ટીપ્સ શેર કરે છે. અન્ય શિક્ષકોએ નોંધ લીધી, અને ટૂંક સમયમાં, શાળાએ સ્ટાફ અને વિદ્યાર્થીઓ માટે સમાનરૂપે નિયમિત સાયબર સુરક્ષા તાલીમ અપાવી.

નેહા મેડમનો ડર શાળા-વ્યાપી ચળવળમાં ફેરવાઈ ગયો હતો. તે વારંવાર તેના સાથીદારોને યાદ અપાવતા, **"શિક્ષક તરીકે, આપણે વિદ્યાર્થીઓને માત્ર પરીક્ષાઓ માટે જ નહિ પરંતુ જીવન માટે પણ તૈયાર કરીએ છીએ. અને આજની દુનિયામાં, તેનો અર્થ એ છે કે ડિજિટલ સ્પેસમાં પણ તેમનું રક્ષણ કરવું."**

એન જે ડેસ્ક પર ઇ-કન્ટેન્ટ

અધ્યયન માટેનું દિશાદર્શન અને યોગ્ય વાતાવરણનું નિર્માણ જરૂરી સૂચનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને જાતે શીખતાં કરવું એ એક ઉદ્દેશ છે.

- ડિસેમ્બર માસમાં આપેલ વિષયવસ્તુ એન જે ડેસ્ક પર અપલોડ કરવામાં આવ્યું છે.

સમગ્ર અધ્યયન સામગ્રીની ઝલક નીચે દર્શાવી છે:

Subject	Video Count	Timing
ENGLISH	34	02:40:20
MATHS	31	02:41:40
SS	21	01:27:34
THE VEDA	78	03:52:50
SCIENCE AND TECHNOLOGY	34	02:36:57
Grand Total	196	13:19:21

આ વિડીયો બનાવવાનું કાર્ય અવિરતપણે ચાલતું જ રહે છે, જેથી શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થઈ શકાય અનેક વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ઝડપે, પોતાના સમયે શીખતાં રહે.

મનને ગમતાં સમાચાર

યુપીની શાળાઓ વિદ્યાર્થીઓને સાયબર સુરક્ષા શીખવશે

લખનૌ: આઈટી અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ વિભાગના નિર્દેશોને અનુસરીને, રાજ્ય સંચાલિત શાળાઓ રાજ્યભરના વિદ્યાર્થીઓને સાયબર સુરક્ષા જાગૃતિ અંગેના પાઠ આપશે અને ઓનલાઇન જોખમોથી પોતાને સુરક્ષિત રાખવા માટે સજાગ રહેશે. વિદ્યાર્થીઓ ઓળખની ચોરી, ફ્રિશિંગ, સોશિયલ મીડિયા, ગેમિંગ એપ્સ, ઓનલાઇન ડેટિંગ એપ્સ, ઇ-કોમર્સ, જોબ્સ, ડિજિટલ એટેક અને રેન્સમવેર હુમલા જેવા ઓનલાઇન ધમકીઓ માટે વધુ સંવેદનશીલ હોવાથી, સરકારે શાળાઓને નિયમિતપણે જાગૃતિ અભિયાન ચલાવવા જણાવ્યું છે જે વિદ્યાર્થીઓને ઓનલાઇન છેતરપિંડીથી બચાવવામાં મદદ કરશે.

વાંચવું ગમશે...

1. A liberated Mind

- Steven C. Hayes

2. Sustainable Leadership

- Clarke Murphy

એક ચપટી પ્રેરણા

આચરલક્ષણો ધર્મ: સન્તસ્ત્વાચારલક્ષણા: |

આગમાનાં હિ સર્વેષામાચાર: શ્રેષ્ઠ ઉચ્ચતે ||

- Conduct is the defining characteristic of Dharma; virtuous people are characterized by their conduct. Among all sources of knowledge (scriptures), conduct is considered the highest.

